

Жерліцин Дмитро Михайлович,

д.е.н., професор,

завідувач кафедри економічної кібернетики

Національний університет біоресурсів і природокористування України;

Оглобліна Вікторія Олександрівна,

к.е.н., доцент,

завідувач кафедри фінансів та обліку,

Запорізький університет економіки та інформаційних технологій

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Проведена систематизація теоретичних і прикладних основ удосконалення організації бухгалтерського обліку, контролю і аналізу готової продукції, що має важливе значення для прийняття управлінських рішень спрямованих на збільшення обсягів виробництва та зниження собівартості. Визначено основні висновки, що дозволяють удосконалити бухгалтерський облік, контроль і аналіз готової продукції в умовах автоматизації.

Ключові слова: облік, контроль, готова продукція, інформаційні технології, автоматизація обліку.

В сучасних умовах господарювання вітчизняним підприємствам для кращого функціонування й розширення своєї господарської діяльності та отримання більших доходів, необхідно виробляти конкурентоспроможну продукцію й розраховувати тільки на власні кошти. Велику роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства відіграє обліково-аналітична система виробництва та реалізації готової продукції (товару), а проблеми обліково-аналітичного й контрольного забезпечення управління рухом готової продукції набувають особливої актуальності.

Розширення діапазону форм власності, надання самостійності підприємствам у вирішенні оперативних питань управління створює передумови повороту управління до облікової інформації і підвищення її ролі в прийнятті управлінських рішень. Сьогодні більшість керівників підприємств вбачає основні важелі в утриманні та зростанні рентабельності виробництва у підвищенні відпускних цін. Але з часом рентабельність все більше буде досягатися за рахунок зменшення витрат. І бухгалтери повинні вбачати своє завдання в тому, щоб не тільки задовольняти потреби управління в інформації, а перш за все ініціювати її використання. Бухгалтерський облік має актуальне значення для зовнішніх користувачів облікової інформації, які приймають рішення щодо партнерських зв'язків з підприємством, інвестування капіталу в його розвиток, банківського кредитування, придбання акцій, отримання дивідендів тощо.

Предметом діяльності кожного виробничого підприємства є виготовлення продукції, з метою її подальшого продажу. Попит на продукцію підприємства

залежить від багатьох чинників, як об'єктивних так і суб'єктивних. До суб'єктивних чинників належить якість продукції, її естетичний вигляд і, відповідно ціна продукції. На побудову бухгалтерського обліку готової продукції впливають сутнісні характеристики її як активів підприємства.

Для прикладу розглянемо особливості виготовлення готової продукції у деяких галузях народного господарства. Для сільськогосподарських підприємств готовою є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведений до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо). У лісовому господарстві при визначенні методології обліку готової лісопродукції є розгляд особливостей обліку продукції на стадії лісозаготівлі, лісорубочних робіт, вивезення продукції, лісопродукції на складах та облік продукції столярного цеху. Організація будівельного виробничого процесу має інші особливості та відмінності від організації процесу виробництва в інших галузях: тривалість операційного циклу; неоднотипність кінцевої продукції; довготривалість процесу. Машинобудування визначається наступними ключовими рисами: тип організації виробництва; технологічний процес виробництва (стадії, операції, роботи); структура виробничого управління; вид та структура виробничих підрозділів; організаційна структура управління підприємством.

Своєчасне надходження об'єктивної інформації є підставою до прийняття ефективного управлінського рішення. З огляду на те, що одним із завдань управлінського обліку є забезпечення рішень, важливими об'єктами обліку, які підлягають вимірюванню, дослідженню та використанню є витрати виробництва та їх класифікація, тобто визначення собівартості, так як на формування витрат підприємство має вагомий вплив, навіть у більшій мірі, ніж на доходи.

Методологічна єдність управління витратами на виробництво продукції на різних етапах передбачає єдині вимоги до інформаційного забезпечення, планування, обліку, аналізу витрат на підприємстві. Оптимальність процесу управління в сучасних умовах спрямована на комплексні дії з боку багатьох служб, відділів і потребує створення інформаційної моделі стосовно конкретного об'єкта управління. Таким чином, калькуляція, як систематизація облікової інформації витрат за видами розкриває можливості ефективної діяльності шляхом здійснення належного виробничо-господарського управління, як у поточній ситуації, так і на перспективу.

Завдяки автоматизації процесів обліку, контролю та аналізу реалізації готової продукції може бути забезпечено контроль надходження платежів від покупців за відвантажену продукцію, зменшено час для визначення обсягу податкового зобов'язання з ПДВ, спрощено процес розподілу позавиробничих витрат (зокрема, збутових витрат). Що стосується автоматизації складського обліку, то вона забезпечує отримання даних аналітичного обліку залишків та надходження на склад готової продукції в її вартісному та натуральному вимірі; даних про витрати та випуск готової продукції, що береться до уваги при прийнятті управлінських рішень.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Авраменко О.І. *The problems of accounting of profit tax*. Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет – конференції "Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю" / О.І. Авраменко, В.І. Шара. Мукачєво: Мукачівський державний університет, 2019. С.53-54. URL : <http://msu.edu.ua/>
2. Барановська Т.В. *Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / Т.В. Барановська. Київ.: НАУ, 2005. 23 с.
3. *Модернізація фінансових систем: методологія та інструменти управління* [монографія] За ред. чл.кор. НАН України, д-ра екон. наук, проф. Лисенко Ю.Г.; д-ра екон. наук, доц. Жерліцина Д.М. Полтава, 2017. 348 с.
4. Оглобліна В.О., Абубекєрова А.З. *Пенсійне страхування в Україні: тенденції, проблеми та напрями оптимізації*. Інфраструктура ринку – електронний фаховий науково-практичний журнал з економічних наук. 2019. № 34. Режим <http://www.market-infr.od.ua>.
5. D. Zherlitsyn, S. Levytskyi, D. Mykhailyk, and V. Ogloblina, *Assessment of Financial Potential as a Determinant of Enterprise Development*, 2019/09 2019: Atlantis Press, in Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). Advances in Economics, Business and Management Research, Vol 95. ISSN 2352-5428. [Online]. Available: <https://www.atlantispress.com/article/125917650>